

Kartläggning av farliga kemikalier

Ett samarbetsprojekt i Dalarnas län 2009

Redovisning av resultatet för Borlänge kommun

Delprojektet i Borlänge utfört och sammanställt av:
Christina Eriksson och Anette Stångmyr
Miljökontoret

Förord

Här redovisas en del av ett samverkansprojekt mellan länsstyrelsen och några av kommunerna i Dalarnas län som påbörjades 2008; Kartläggning av farliga kemikalier. Resultatet för 2008 har redovisats i en tidigare rapport. Föreliggande redovisning avser resultatet av fortsättningen av projektet 2009. Redovisningen visar resultatet för Borlänge kommun. Länsgruppen kommer att sammanställa resultatet för hela länet.

Januari 2010

Miljökontoret i Borlänge kommun

Innehåll

Bakgrund och syfte	1
Genomförande och avgränsningar	1
Fakta om farliga kemikalier	1
Klassificering av kemiska produkter	
Utfasnings- och prioriterade riskminskningsämnen	
Vattendirektivsämnen	
Fakta om Giftfri miljö	2
Resultat	3
Kommentarer	3
Mer information (länkar)	baksidan

Bakgrund och syfte

I Dalarnas län genomförs under 2008 och 2009 ett kemikalieprojekt, Kartläggning av farliga kemikalier, i samverkan mellan länsstyrelsen och några av kommunerna. Detta för att bidra till att uppnå det nationella miljömålet Giftfri miljö som på sikt innebär att:

- Kemikalier ska användas på ett sätt så att omgivningarna inte påverkas.
- Farliga kemikalier ska enbart användas där bättre alternativ saknas.

Huvudsyftet med projektet är att åstadkomma en förbättring av egenkontrollen inom kemikalieområdet hos utvalda verksamheter genom att öka kunskapen hos verksamhetsutövare om de kemiska ämnen som hanteras i den egna verksamheten. På detta sätt läggs även en grund för vidare arbete med riskhantering och utbyte av farliga kemikalier.

Genomförande och avgränsningar

Kemikalieprojektet innebär att företagen under 2008 lämnade in uppgifter om sina farliga kemikalier i en enkät. I enkäten skulle mycket giftiga, giftiga, miljöfarliga, utfasningsämnen, prioriterade riskminskningsämnen samt vattendirektivsämnen redovisas. Ungefär hälften av 48 verksamheter redovisade att de använde sådana kemikalier. Dessa företag ingår i fortsättningen av projektet 2009. Verksamheter med större förbrukning besöktes och övriga fick brev.

Av de 23 företag som ingår i projektet besöktes 14 och till 8 skickades brev. En verksamhet hade redan fasat ut den farliga kemikalien.

Vid besöken användes en särskild checklista framtagen av länsgruppen. Frågor ställdes om hur företaget arbetar med utfasning och riskminskning av farliga kemikalier. Dessutom studerades säkerhetsdatablad och risk för utsläpp till avlopp. I brevet uppmanades företagen att redovisa hur man planerar byta ut de farliga produkterna samt hur man arbetar med riskminskning så länge produkterna används. Företag som inte ansett sig kunna byta ut kemikalier har fått motivera detta.

Fakta om farliga kemikalier

Klassificering av kemiska produkter

Uppgiften om hur produkten är klassificerad finns i märkningen samt i säkerhetsdatabladet. Klassificeringen avser hela produkten, inte de ingående ämnens klassificering.

Mycket giftig (T⁺)

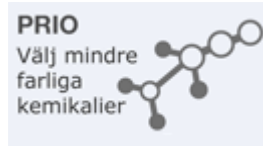
Giftig (T)

Miljöfarlig (N)

Utfasnings- och prioriterade riskminskningsämnen

PRIO är en guide med en databas på Kemikalieinspektionens hemsida. I PRIO-databasen kan man söka på ett ämne för att få reda på om det är ett utfasningsämne (U), eller ett prioriterat riskminskningsämne (R). Bedömningen beror på ämnens egenskaper. Utfasningsämnena har så allvarliga egenskaper att de inte bör användas. Prioriterade riskminskningsämnen har egenskaper som bör ges särskild uppmärksamhet.

Vattendirektivsämnen

EU:s vattendirektiv handlar om långsiktigt vattenvårdsarbete i Europa. I vattendirektivet finns för närvarande 33 ämnen/ämnesgrupper som är särskilt prioriterade för åtgärder, utfasning eller minskad användning. De flesta U- och R-ämnen är med på listan, men inte alla.

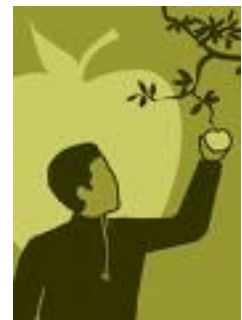
Fakta om Giffri miljö

Riksdagen har beslutat om 16 miljö kvalitetsmål och 72 nationella delmål. Miljö kvalitetsmålet Giffri miljö innebär att:

Miljön ska vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

För att nå dit finns nio delmål:

1. Kunskap om kemiska ämnens hälso- och miljöegenskaper
2. Information om farliga ämnen i varor
3. Utfasning av farliga ämnen
4. Fortlöpande minskning av hälso- och miljöriskerna med kemikalier
5. Riktvärden för miljö kvalitet
6. Efterbehandling av förorenade områden
7. Fortsatt efterbehandling av förorenade områden
8. Minskning av dioxiner i livsmedel
9. Minskad exponering av kadmium

Resultat

Resultatet visar att 7 företag helt har fasat ut sina farliga kemikalier och 1 företag planerar att testa en alternativ produkt. Resterande 15 har inte hittat något alternativ. Det kan dels bero på att processen eller utrustningen inte medger användning av någon annan kemikalie och dels på att alternativ saknas på marknaden. En orsak kan också vara att företagens kunder kräver att en viss kemikalie används. Uppskattningsvis 25 % av de 250 produkter som redovisades 2008 har fasats ut.

Flertalet företag använder ett mindre antal farliga produkter. Verksamheter som redovisade flera farliga kemikalier 2008 kan ha ersatt en del av dessa med bättre alternativ.

Tillsynsbesöken visar att det finns gamla säkerhetsdatablad och att rutiner ofta saknas för att regelbundet sortera bort gamla kemikalier. De flesta har säker lagring och avfallshantering. Riskerna för utsläpp till avlopp bedöms som små. Företag med internt processvatten samlar upp detta och lämnar som farligt avfall.

Kommentarer

Miljökontoret bedömer att genom projektet har kunskapen om kemiska produkter ökat och egenkontrollen förbättrats. Många farliga kemikalier har fasats ut och företagen arbetar mer aktivt för att hitta alternativ. Förhoppningsvis har medvetenheten ökat även hos leverantörer.

Projektet har medfört att miljökontoret har arbetat in en tillsynsmethodik som rutinmässigt kommer att användas vid tillsynsbesök hos alla verksamheter som använder kemiska produkter. Där farliga produkter används kommer miljökontoret att kräva en redovisning av möjligheter till utbyte.

Det nationella miljömålet Giftfri miljö innebär bland annat att särskilt farliga ämnen ska fasas ut helt i samhället och att användningen av kemikalier med påverkan på miljö och hälsa ska minska. För att nå målet måste verksamheterna som använder sådana kemikalier få bättre egenkontroll inom området. Det innebär till exempel att ha rutiner för riskminskning och utbyte av farliga kemikalier. Genom projektet anser miljökontoret att företagen i Borlänge är på rätt väg.

Mer information

Kemikalieinspektionen www.kemi.se

Länsstyrelsen Dalarna www.w.lst.se

Miljökontoret i Borlänge www.borlange.se; välj Miljö & natur; välj därefter Miljö & hälsoskydd

Kontakt med Borlänge kommuns miljökontor:

0243-742 32

miljokontoret@borlange.se